پیامد اجتماعی تجرد قطعی در دختران روستایی

مردان کوچ می‌کنند، زنان و دختران تنها می‌مانند

سپهرغرب، گروه اجتماعی: پیامدهای اجتماعی تجرد قطعی برای دختران روستایی متفاوت‌تر و سنگین‌تر از دختران شهری است چراکه وقتی دختران شهری خواسته یا ناخواسته فرصت ازدواج را از دست می‌دهند، فرصت‌های اشتغال برای آنان وجود دارد که می‌تواند بخشی از فشارهای تجرد را برایشان کاهش دهد همچنین برای دختران شهری حتی در سنین میانه جوانی نیز هنوز فرصت ازدواج وجود دارد اما در جامعه روستایی به‌محض گذر از اوایل سنین جوانی معمولاً به‌مرور سال‌به‌سال شانس ازدواج از دست می‌رود و پسران تمایل دارند با دختران جوان‌تر از خودشان و یا دختران شهری شده یا شهری ازدواج کنند.

مسائل دختران روستایی بسیار است. آن‌ها در میان انبوهی از مشکلات، زندگی روستایی خود را ادامه می‌دهند و به سبب اینکه تن به مهاجرت نداده‌اند در حاشیه مسائل اجتماعی کشور قرار می‌گیرند و کمتر مسئولی سراغی از آن‌ها می‌گیرد. تا جایی که چرخه مشکلاتشان روزبه‌روز بزرگ‌تر می‌شود و تمامی وجوه زندگی روستایی‌شان را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد.

وقتی صحبت از دختران روستایی می‌شود بحث ازدواج زودهنگام و کودک همسری بر مسائل دیگر آنان بیشتر سنگینی می‌کند اما این روزها تأخیر در ازدواج جزء مسائل مهم دختران روستایی است. موضوعی که کمتر کسی به وجود آن گمان می‌کرد.

به‌تازگی مدیریت بحران کمیته امداد کشور خبر داد که حدود ۳۷۰ هزار نفر دختر بازمانده از ازدواج در مناطق روستایی شناسایی‌شده‌اند که همه این دختران به لحاظ روحی با مشکلاتی مواجه هستند و این آمار، تنها خانواده‌های مددجوی کمیته امداد را شامل می‌شود اما سال گذشته، شهیندخت مولاوردی نیز «بازماندگی از ازدواج» را پدیده نوظهور روستاها خواند که دختران را نشانه رفته است؛ پدیده‌ای که از نگاه کارشناسان، خود مصائب بسیار دیگری به دنبال دارد.

وی گفته بود، مشکلات دختران روستایی دوچندان است. روستاها به علت مهاجرت و گسترش شهرنشینی خالی از مرد و پسر شده است.

چرا تعداد دختران روستایی که دچار تجرد قطعی شده‌اند افزایش‌یافته است؟

نظریه‌پردازان توسعه به این نکته مهم توجه داشته‌اند که با رشد شهرنشینی، مردان بیشتری برای کار به شهرها مهاجرت کرده وزنان و دختران روستایی بسیاری در همان روستا به ادامه زندگی خود می‌پردازند. بر اساس سرشماری نفوس و مسکن در سال ۹۰، زنان با بیش از ۱۰ میلیون نفر جمعیت از ساکنان اصلی روستاها محسوب می‌شوند و در چهار استان ایران نسبت جنسی در مناطق روستایی پایین‌تر از ۱۰۰ و در ۱۰ استان این نسبت کمتر از میانگین کشوری است. جدول زیر میانگین سنی ازدواج را در میان دختران روستایی و شهری طی سال‌های ۱۳۳۵ تا ۱۳۸۵ نشان می‌دهد و داده‌ها بیانگر آن است که روند افزایش سن ازدواج در روستا و شهر یکسان بوده است.

این بدان معناست که در ایران همانند بسیاری از کشورهای آسیایی علاوه بر مهاجرت خانوار روستایی به شهر پدیده مهاجرت انفرادی مردان به‌صورت قطعی یا فصلی نیز وجود دارد. این امر نه‌تنها تعادل جمعیت را ازنظر سنی و جنسی به‌هم‌ریخته است بلکه در ابعاد اقتصادی و اجتماعی نیز چالش‌هایی ایجاد می‌کند. درواقع مهاجرت مردان از روستا باعث کاهش فرصت ازدواج برای دختران و بالا رفتن نرخ تجرد آنان شده و این موضوع بر موقعیت خانوادگی و اجتماعی زنان روستایی تأثیر می‌گذارد.

علائم تأخیر در ازدواج دختران روستایی از سال‌ها پیش مشهود بود

دانشیار و عضو هیئت‌علمی گروه علوم اجتماعی دانشگاه ابوعلی سینا همدان درباره مسئله تأخیر در ازدواج دختران روستایی، گفت: این موضوع که آثار و پیامدهای آن امروز مشخص‌شده است درواقع از سال‌ها پیش قابل پیش‌بینی بود و من طی مطالعات میدانی که در استان‌های آذربایجان غربی و همدان انجام داده‌ام و نتایج آن به‌صورت مقاله در سال ۸۹ منتشر شد، این بحث را به‌عنوان یک مسئله خاموش و نامرئی مطرح کردم.

اسدالله نقدی، افزود: باید توجه داشته باشیم که در مناطق شهری به‌هرحال بحث افزایش سن ازدواج در رسانه‌ها بیش از مناطق روستایی مطرح می‌شود درحالی‌که این موضوع در مناطق روستایی نیز به‌صورت نامحسوس از سال‌ها پیش وجود داشته اما متأسفانه توجه کمتری به آن می‌شد و به همین دلیل من از آن به‌عنوان مسئله‌ای خاموش و نامرئی در روستاها یادکردم.

ابعاد سنگین تجرد قطعی دختران روستایی در قیاس با دختران شهری

وی در ادامه به بررسی ابعاد افزایش سن ازدواج در روستاها پرداخت و اظهار کرد: تبعات این موضوع به مقدار زیادی در روستا و شهر متفاوت است چون معنا و مفهوم تجرد در جامعه شهری و روستایی با یکدیگر بسیار متفاوت است که بخش زیادی از آن شامل ابعاد روحی و روانی می‌شود.

به گفته این استاد جامعه شناسی، فشارهای اجتماعی و روانی برای دختران مجرد روستایی که وارد سنین بالاتر می‌شوند به‌مراتب بیشتر از دختران مجرد شهری است و در جامعه روستایی به دلیل بافت سنتی‌تر و فرهنگ عرفی که وجود دارد و اینکه عرف و سنت همواره تأکید می‌کنند که دختر روستایی باید در سنین نوجوانی یا اوایل جوانی وارد زندگی زناشویی شود به همین دلیل فشارهای بسیار زیادی ازلحاظ روحی و روانی به دختر روستایی وارد می‌کند.

وی ادامه داد: از جهت دیگر دختران شهری وقتی وارد سنین بالا می‌شوند و دچار تأخیر در ازدواج می‌شوند، نخست اینکه پذیرش اجتماعی راحت‌تری دارند و دوم برایشان فرصت‌های بیشتری برای اشتغال و سرگرمی در جامعه شهری وجود دارد اما در روستا این امکانات وجود ندارد و در روستا همه خانوارها همدیگر را می‌شناسند و از تمام اتفاقات مطلع‌اند در این جامعه بعضی از دخترانی که دچار تجرد قطعی می‌شوند اغلب متحمل انواع فشارها و برچسب‌ها می‌شوند.

سال	روستایی	شهری
۱۳۳۵	۱۹/۳	۱۸/۵
۱۳۴۵	۱۷/۹	۱۹/۰
۱۳۵۵	۱۹/۱	۲۰/۲
۱۳۶۵	۱۹/۶	۲۰/۲
۱۳۷۵	۲۲/۳	۲۲/۰
۱۳۸۵	۲۳/۲	۲۳/۳

میانگین سنی ازدواج دختران روستایی و شهری

مهاجرت و تغییر سلیقه همسرگزینی از عوامل افزایش سن ازدواج در دختران روستایی

نقدی در ادامه به موضوع مهاجرت نیز اشاره کرد و گفت: البته بخش عمده‌ای از این مسئله مربوط به مهاجرت می‌شود. مهاجرت در جامعه روستایی بیشتر مردانه است چون بخش زیادی از مردان برای تأمین درآمد و یا تحصیلات مجبور به مهاجرت می‌شود و این مسئله توازن جنسی را در جامعه روستایی بر هم زده است.

وی تغییر ذائقه و سلیقه در سبک همسرگزینی جوانان روستایی را نیز به‌عنوان یکی از عوامل افزایش سن ازدواج دختران روستایی معرفی کرد و افزود: این عامل بسیار تحت تأثیر ارتباطات و رفت‌وآمدهای جوانان امروز روستایی بین روستا و شهر اتفاق می‌افتد همچنین وسایل ارتباطات جمعی، به‌هرحال ذائقه همسرگزینی‌شان را به سمت دختران شهری برده است. بسیاری از این جوانان حتی اگر تمایل به ازدواج با دختران شهری نداشته باشند اما بیشتر سعی می‌کنند به سمت انتخاب بستگان و آشنایان روستایی خود که ساکن شهر شده‌اند بروند. به‌هرحال همه این عوامل در سال‌های گذشته نیز وجود داشته و باعث شده است امروز که حتی نهادهای متولی نیز به این مسئله اجتماعی واکنش نشان دهند.

دختران روستایی در چه طبقات اقتصادی دچار ازدواج دیرهنگام یا تجرد قطعی می‌شوند؟

نقدی در پاسخ به این سؤال که آیا تجرد قطعی در دختران روستایی در طبقات اقتصادی مختلف متفاوت است یا خیر، گفت: من حقیقتاً در مطالعاتی که داشتم خیلی متقن به این مسئله نپرداخته‌ام ولی در بیشتر گروه‌های اقتصادی و اجتماعی روستایی این معضل دیده می‌شد و درمجموع این موضوع، مسئله‌ای عام است که با تأخیر به جامعه روستایی رسیده است.

وی درباره روند انتقال افزایش سن ازدواج از شهر به روستا، گفت: این بحث ابتدا از جامعه شهری ما شروع شد. وقتی جامعه باسوادتر و شهری‌تر می‌شود، افراد دیرتر وارد مرحله تأسیس خانواده می‌شوند و باید به این عامل افزایش بحران‌های اجتماعی نظیر بحران اقتصادی و بیکاری را اضافه کنیم.

عوامل فرهنگی و اجتماعی دخیل در افزایش سن ازدواج جوانان روستایی

به گفته این استاد دانشگاه، موضوع بسیار فراتر از مسئله اقتصادی است چراکه هم در جامعه شهری و هم در مناطق روستایی اساساً به دلیل تغییر در سبک زندگی، ذائقه و سلیقه همسرگزینی جوانان تغییریافته و این موضوع بسیار فراگیرتر از آن است که مباحث افزایش سن ازدواج را صرفاً در مسائل متغیرهای اقتصادی خلاصه کنیم. به این جهت که حداقل در جوامع شهری تعداد پسران و دخترانی که با تأخیر ازدواج می‌کنند در طبقات مرفه ما بیشتر است و این نشان می‌دهد که مسئله بیشتر اجتماعی است تا اقتصادی.

جوانان روستایی بیشتر تمایل دارند با دختران بسیار جوان و شهری ازدواج کنند

وی مجدداً به این نکته یادآور شد که پیامدهای اجتماعی تجرد قطعی برای دختران روستایی متفاوت‌تر و سنگین‌تر از دختران شهری است چراکه وقتی دختران شهری خواسته یا ناخواسته فرصت ازدواج را از دست می‌دهند، فرصت‌های اشتغال بازهم برای آنان وجود دارد که می‌تواند بخشی از فشارهای تجرد را برایشان کاهش دهد همچنین برای دختران شهری حتی در سنین میانه جوانی نیز هنوز فرصت ازدواج وجود دارد اما در جامعه روستایی به‌محض گذر از اویل سنین جوانی معمولاً به‌مرور سال‌به‌سال شانس ازدواج از دست می‌رود و پسران تمایل دارند با دختران جوان‌تر از خودشان و یا دختران شهری شده یا شهری ازدواج کنند.

طرد اجتماعی، افسردگی، خودسوزی و خودکشی در کمین دختران مجرد روستایی

نقدی افزود: من در تحقیقاتی که در این مورد در روستای بابا نظر داشته‌ام؛ دختران روستایی به کارشناسان تیم تحقیق ما یادداشت‌هایی می‌دادند که متن یکی از این یادداشت‌ها این بود؛ «ما در این فضای محدود روستایی داریم خفه می‌شویم. من ۲۸ ساله شده‌ام و دارم فرصت ازدواج را از دست می‌دهم و مجبورم با مردانی باسن بالا ازدواج کنم.» متأسفانه گاهی هم این دختران از سر ناچاری به چنین ازدواج‌هایی تن می‌دهند و طبیعی است که بسیاری از این دختران تحت چنین فشارهایی دچار افسردگی، انزوای اجتماعی، پرخاشگری و حتی در مراحل بحرانی‌تر دست به اقدامات خشن‌تر علیه جسم و جان خود بزنند و در مواردی خودسوزی نیز اتفاق می‌افتد.

دختران روستایی دچار تجرد ناخواسته و تحمیلی می‌شوند

به گفته وی در بحث تجرد دختران شهری و روستایی ما با دو گروه مواجه هستیم. گروه نخست دخترانی هستند که به‌صورت خودخواسته و انتخابی تصمیم می‌گیرند ازدواج نکنند یا دیر ازدواج کنند که این گروه بازهم در دختران بسیار کمتر از پسران است اما در دختران روستایی بسیار به‌ندرت اتفاق می‌افتد که تصمیم به تجرد خودخواسته بگیرند و اساساً در میان این افراد وجه تجرد ناخواسته و تحمیلی غالب است.

این کارشناس مسائل روستایی در ادامه به راهکارهای مؤثر در رابطه با این موضوع پرداخت و افزود: در موردبحث راه‌حل‌ها خیلی نمی‌شود این موضوع را به شکل بنیادین و فراگیر به‌صورت کوتاه‌مدت از بین برد به‌ویژه اینکه بخشی از این مسئله لاجرم اتفاق می‌افتد. وقتی جامعه روستایی ما مهاجرتش بالا است و بیشتر مرد گزین است، طبیعی است که مشکلات ازدواج به وجود می‌آید مثلاً در استان ایلام روستایی وجود دارد که زنانه است و بیشتر مردان روستا مهاجرت کردند و روستا به‌این معنا زنانه شده است.

وی ادامه داد: موضوع بعدی ادامه تحصیل پسران روستایی در شهر است که البته در کنار رشد دختران تحصیل‌کرده در روستا مطرح می‌شود ولی به‌هرحال همین موضوع عاملی برای تغییر سلیقه جوانان می‌شود و ما نمی‌توانیم مانع تحصیلشان شویم.

به گفته نقدی می‌توان باکارهای مداخله‌گران روستایی این معضل را کاهش داد که ازجمله توجه به توسعه روستایی می‌تواند تا حدود زیادی نرخ مهاجرت‌ها را کاهش دهد اما نمی‌تواند آن را به‌طور کامل رفع کند همچنین ایجاد فضاها و فرصت‌های فرهنگی برای دختران روستایی نیز مؤثر است تا آن‌ها بتوانند از انزوای اجتماعی خود جلوگیری کنند و در گروه‌های اجتماعی روستایی به نقش‌آفرینی بپردازند.

وی در پایان گفت: البته در کنار همه این راهکارها باید به حمایت‌های اقتصادی این افراد توجه شود تا آن‌ها نیز بتوانند درآمد زندگی خود را به‌صورت مستقل تأمین کنند ونباید این دست کمک‌های اقتصادی تنها به اختصاص وام‌های حداقلی محدود شود بلکه باید به ایجاد فضاها و امکانات فعالیت‌های اقتصادی توجه شود. چون در جوامع روستایی برخلاف جوامع شهری امکان فعالیت‌های مستقل اقتصادی به‌ویژه برای دختران کمتر از نواحی شهری است و به همین سبب این مناطق روستایی هستند که باید مشمول برنامه‌های حمایتی اقتصادی شوند.

نگاهی به ناتوانی در کنترل خشم و نقش خانواده‌ها در مدیریت آن

خشم خانمان‌سوز

سپهرغرب، گروه اجتماعی: حتماً در دوروبر خود با افرادی مواجه شده‌اید که زود از کوره در می‌روند، دادوبیداد می‌کنند و حتی ممکن است چیزی را بشکنند یا با فردی زدوخورد کنند اما پس از نشان دادن خشم خود خیلی سریع پشیمان می‌شوند و شروع می‌کنند به معذرت‌خواهی و حتی واکنش هیجانی مثل گریه و اندوه.

این افراد معمولاً ممکن است توسط دیگران به‌عنوان افرادی که قلب مهربانی دارند شناخته شوند اما ناتوانی این افراد در کنترل خشم و عصبانیت خود به‌وضوح برای ایشان مشکل جدی اجتماعی و بین فردی به همراه دارد.

■ عامل اصلی ناتوانی افراد در کنترل خشم چیست؟

یکی از عوامل اصلی ناتوانی افراد در کنترل خشم خود ابتلا به بیماری روان‌پزشکی است. تحریک‌پذیری و تندخویی از تظاهرات بسیاری از بیمارهای روان‌پزشکی چون افسردگی و اضطراب است که نشان از روان آزرده این افراد دارد. بیماری‌های روان‌پزشکی عموماً با تأثیر بر مواد پروتئینی مغز و به هم زدن نظم آن‌ها می‌توانند تعادل روان فرد در بیان احساسات خود را به هم بزنند همچنین بعضی افراد به‌واسطه مسائل ژنتیکی از دوران کودکی با سطح ناکافی مواد ذکرشده در مغز و بدن خود مواجهند و همین سبب می‌شود که در تمام عمر خود انسانی زودجوش به‌حساب بیایند البته دراین‌بین نقش عوامل تربیتی و نحوه فرزند پروری والدین فرد می‌تواند در تمام عمر نحوه ابراز هیجانات وی را تحت تأثیر قرار دهد.

■ در زمان بروز خشم چه باید کرد؟

یکی از مشکلات اصلی خانواده‌ها در برخورد با این افراد این است که نمی‌دانند باید در زمان فوران خشم چگونه رفتار کنند و همین سبب می‌شود با مداخلاتی بیجا سبب تشدید جریان خشم فرد شوند. در برخورد با این افراد نخست باید تمام تلاش خود را بکنیم که پیش از فوران خشم و با مشاهده علائم اولیه از بروز تمام‌عیار آن جلوگیری کنیم. معمولاً افراد پیش از دادوبیداد و پرخاشگری و با شروع بی‌قراری درونی خود دچار علائمی می‌شوند ازجمله ناآرامی حرکتی که خود را به‌صورت مالیدن دست‌ها به هم، از این‌ور به آن ور اتاق رفتن و پابه‌پا کردن نشان می‌دهند به‌طورمعمول طرز نگاه ایشان تغییر می‌کند و به چهره طرف مقابل زل می‌زنند و صدای آن‌ها کمی بلندتر و محکم‌تر می‌شود. همه این‌ها به‌ویژه در کسی که سابقه قبلی تحریک‌پذیری دارد می‌تواند نشان‌دهنده احتمال شروع یک فوران خشم در دقایقی دیگر باشد اما اگر خشم فوران کرد بهترین رفتار در ابتدا این است که به فرد اجازه داده شود صحبت کند و ناراحتی خود را به‌صورت کلامی ابراز نماید.

در این شرایط تلاش‌هایی از جنس استدلال کردن و ثابت کردن اینکه فرد اشتباه فکر می‌کند می‌تواند منجر به ابراز بیش‌ازپیش خشمش شود. بعد از چند ثانیه می‌توان به فرد پیشنهاد کرد که بنشیند و یک لیوان نوشیدنی بنوشد البته این کلمات باید بدون استفاده از صدای بلند به او گفته شود. یک نکته قابل‌توجه این است که تا وقتی خشم فروکش نکرده او چیز زیادی نمی‌شنود و اصولاً قادر به تحلیل جوانب مختلف موضوع نیست به همین خاطر باید هرگونه توضیح درباره موضوع تا کنترل کامل خشم به تعویق بیفتد.

■ کلاس‌های کنترل خشم

ممکن است در محل‌های مختلف دانشگاهی و فرهنگی با تبلیغ کلاس‌های کنترل خشم مواجه شده باشید و درباره مفید بودن این کلاس‌ها برای شما سؤال پیش‌آمده باشد. مهارت کنترل خشم یکی از ۱۰ مهارتی است که توسط سازمان بهداشت جهانی به‌عنوان مهارت‌های زندگی معرفی‌شده و برای آن‌ها کلاس‌ها و کارگاه‌های مشخصی در کشورهای مختلف برگزارشده است. ازنظر علمی شرکت در این کارگاه‌ها درصورتی‌که توسط مدرس خبره و در مراکز دارای مجوز برگزار شوند به‌ویژه در دوران کودکی و نوجوانی می‌تواند بسیار مؤثر باشد و به کیفیت زندگی افراد کمک کند البته به شرطی که شرکت‌کنندگان مهارت‌های آموزش داده‌شده را در محیط زندگی خود مکرر تمرین کنند و آن را به کاربندند.

■ خوبی دارو درمانی مفید است؟

دارو می‌تواند با تنظیم سطح مواد ذکرشده مغزی سبب افزایش توانایی فرد در مدیریت خشم خود شود البته یک اشتباه در این مورد گاهی برای افراد پیش می‌آید. بعضی افراد از ما می‌پرسند: «آیا این داروست که خشم ما را کنترل می‌کند و ما خودمان از انجام این کار ناتوانیم؟» واقعیت این است که دارو تنها نقص مواد موجود در مغز را اصلاح می‌کند و اجازه می‌دهد خود فرد در شرایط عادی خشم خود را کنترل کند به‌عبارت‌دیگر در شرایط اول این نقص پروتئین‌های بدن است که فرد را تحریک‌پذیر می‌کند واگرنه خود فرد می‌تواند پس از حل مشکلش بر موقعیت‌های پراسترس غلبه کند.

بر همین اساس مصرف دارو به‌ویژه در افرادی که به دلیل بیماری روان‌پزشکی مانند افسردگی یا سایر بیماری‌ها از تحریک‌پذیری رنج می‌برند می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد البته در موارد متوسط و شدید شرکت در کلاس‌های کنترل خشم و مصرف هم‌زمان دارو می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد که تجویز دارو توسط روان‌پزشک یا همان متخصص اعصاب و روان انجام می‌شود.

تربیت یک مدیر کوچولو

سپهرغرب، گروه اجتماعی: یکی از کارهای مهمی که هر پدر و مادری باید برای فرزندان خود انجام دهد، آموزش موضوعاتی است که در آینده با آن سروکار دارند و درواقع برایشان مفید است.

یکی از موضوعات مهمی که پدر و مادر باید به آن توجه داشته باشند، آموزش مهارت مدیریت صحیح در تمام‌کارهایی است که بچه‌ها به‌نوعی با آن مواجه می‌شوند؛ این‌که ما بدانیم چطور هر کار مهمی را به‌خوبی مدیریت کنیم و به‌اصطلاح از پس آن برآییم کمک زیادی به ما خواهد کرد تا به موفقیت بیشتری برسیم.

اما چگونه می‌توانیم مدیر خوب و موفقی باشیم و چگونه آن را به فرزندانمان منتقل کنیم؟ بچه‌های امروز می‌توانند در آینده مدیران خوبی باشند و حتی سختی‌ها و مشکلات را بهتر مدیریت کنند به شرطی که ما بتوانیم در این خصوص آموزش لازم را به آن‌ها منتقل کنیم.

انتخاب الگوی صحیح

وقتی ما می‌خواهیم موضوعی را به بچه‌ها آموزش دهیم باید ابتدا خودمان الگوی خوبی برای آن‌ها باشیم. در مورد آموزش مدیریت هم به‌همین صورت است و ما باید بتوانیم الگوی خوبی در این زمینه باشیم.

وقتی خود ما نمی‌توانیم مدیریت درستی برای کارهای خانه و کارهای بیرون از خانه داشته باشیم، نمی‌توانیم الگوی مناسبی هم در این خصوص برای فرزندانمان باشیم.

ما در بسیاری مواقع از این‌که این‌همه کار سرمان ریخته، شکایت داریم و فکر می‌کنیم قادر به انجام آن‌ها نیستیم.

ازلحاظ اقتصادی نیز نمی‌توانیم دخل‌وخرج خود را به شیوه مناسبی مدیریت کنیم و معمولاً در این خصوص با مشکلات بسیاری مواجه می‌شویم.

بنابراین اگر خودمان نمی‌توانیم روش‌های مدیریت درست را در موضوعات مختلف زندگی به فرزندانمان آموزش دهیم باید برای آن‌ها الگوی مناسبی انتخاب کنیم.

البته باید حتماً خواست و علاقه خود بچه‌ها را هم در نظر بگیریم و به آن احترام بگذاریم اما برای آموزش نحوه درست مدیریت به بچه‌ها می‌توان به این نکات توجه کرد:

تشویق به فعالیت‌های گروهی

بچه‌ها باید با ورود به اجتماع کم‌کم نوع زندگی بیرون از محیط خانواده را تجربه کنند. آن‌ها می‌توانند در محیط‌های آموزشی مانند مدرسه دست به فعالیت‌های جمعی بزنند مثلاً با توجه به علاقه خود رشته ورزشی خاصی را انتخاب کنند و ببینند چگونه می‌توان مدیریت یک تیم ورزشی را بر عهده گرفت البته بچه‌ها باید یاد بگیرند همه‌چیز همیشه موافق میل و خواست خودشان نیست و باید تحمل شنیدن نظر و عقاید اعضای دیگر گروه را هم داشته باشند بنابراین اگر قرار است در گروه تصمیمی گرفته شود حتماً باید طبق نظر و عقیده همه آن‌ها باشد هیچ‌کس هم نباید قصد تحمیل عقیده خود را به دیگران داشته باشد.

اعتمادبه‌نفس

به فرزندتان اعتماد کنید و او را در انجام بسیاری از کارهای خانه شرکت دهید. در تصمیم‌گیری‌ها نیز نظر او را جویا شوید مثلاً یکی از راه‌های بالا بردن اعتمادبه‌نفس این است که وقتی به رستوران می‌روید اجازه دهید خودش غذایش را انتخاب کند یا وقتی می‌خواهید به مهمانی بروید اجازه بدهید خودش لباسش را انتخاب کند.

حتی به او فرصت دهید وقتی غذایش تمام شد به صندوق برود و خودش پول را حساب کند. به‌این‌ترتیب او فرصت بیشتری خواهد داشت با گروه‌های مختلف مردم در ارتباط باشد و از طریق معاشرت با قشرهای مختلف به شناخت و آگاهی بیشتری در چگونگی برقراری ارتباط با دیگران برسد.

مهارت مذاکره

فرزند شما باید بتواند مؤدبانه و باشهامت نظر و عقیده خود را مطرح کند و قاطعانه به درخواست‌های دیگران پاسخ مثبت یا منفی بدهد. اگر در کودکی یاد بگیریم قاطعانه اظهارنظر کنیم در بزرگ‌سالی و روابط اجتماعی خود نیز با مشکلات کمتری مواجه می‌شویم و می‌توانیم ارتباطات موفق‌تری داشته باشیم ضمن این‌که برخوردار بودن از قاطعیت یکی از مهم‌ترین اصول مدیریتی است.

شکست

به فرزندانتان یاد بدهید اگر قرار است مثلاً به‌عنوان نماینده یا سرپرست یک گروه در نظر گرفته شود انتظار نداشته باشد همیشه خودش پیروز باشد. همه ما گاهی به دلایل مختلف شکست می‌خوریم اما وقتی ناامید شویم و نتوانیم آن را تحمل‌کنیم فرصت هرگونه پیشرفتی را از خودخواهیم گرفت.

تصمیم‌گیری

تصمیم‌گیری چیزی است که همه ما در تمام دوران زندگی در معرض آن قرار می‌گیریم بنابراین بهتر است بچه‌ها هم هرچه زودتر آن را یاد بگیرند. آن‌ها باید بتوانند در مواجهه با حق انتخاب‌های مختلف و با توجه به در نظر گرفتن مزایا و مضراتی که پیشروی آن‌هاست با آگاهی و بررسی تمام جوانب، تصمیم درستی بگیرند.

طرح روز